

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра тракторів та СГМ, експлуатації і технічного сервісу

ПОГОДЖЕНО

В.о. декана інженерно-
енергетичного факультету
_____ К.М. Горбунова

«07» 07 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Д.В. Бабенко

«07» 07 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи керування автомобілем і безпека дорожнього руху»

освітньо-професійна програма «Агроінженерія» для здобувачів підготовки
початкового (короткий цикл) рівня 1-го року денної форми навчання на 2020-2021
навчальний рік

Освітній ступінь – **Молодший бакалавр**
Галузь знань – **20 Аграрні науки та продовольство**
Спеціальність – **208 Агроінженерія**
Мова викладання – **українська**

Програма відповідає вимогам освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Агроінженерія», затвердженою вченою радою Миколаївського національного аграрного університету дд. 02 2021 р. (протокол № 4).

Розроблено: К.т.н, доцент

В.А. Грубань

Розглянуто:

на засіданні кафедри тракторів та СГМ, експлуатації та технічного сервісу, інженерно-енергетичного факультету Миколаївського національного аграрного університету

завідувач кафедри, док. ек. наук, професор В. І. Гавриш

Схвалено: Протокол № 11 від «08» 05 2021 року
науково-методичною комісією інженерно-енергетичного факультету Миколаївського національного аграрного університету

голова науково-методичної комісії, канд. техн. наук, доцент О. А. Горбенко

Протокол № 10 від «08» 06 2021 року

1. Анотація

"Основи керування автомобілем і безпека дорожнього руху" є набуття студентами твердих знань щодо безпечного керування транспортними засобами, зв'язок з елементами активної, пасивної, протиаварійної, після аварійної та екологічної безпеки, знання та дотримання правил контролю безпеки дорожнього руху при виїзді транспортного засобу на лінію, при його експлуатації й запобіганні ДТП, знання автотранспортного права і основ надання належної долікарняної медичної допомоги, відпрацювання в навчанні правильної поведінки водія в небезпечних і критичних ситуаціях з вирішенням задач при використанні сучасних методів навчання, адже майстерність водія полягає в тому, щоб не тільки гідно виходити із критичних ситуацій, а в тому, щоб не допускати їх виникнення.

Annotation

"Fundamentals of driving and road safety" is the acquisition by students of solid knowledge of safe driving, communication with elements of active, passive, emergency, post-accident and environmental safety, knowledge and compliance with traffic safety control rules when leaving the vehicle on the line, in its operation and prevention of accidents, knowledge of motor law and the basics of providing appropriate pre-hospital care, practice in training the correct behavior of the driver in dangerous and critical situations with the solution of problems using modern teaching methods, because the driver's skill is not only worthy to proceed from critical situations, and in order to prevent their occurrence.

2. Опис дисципліни

Галузь знань – 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 208 «Агроінженерія»

Освітній ступінь – «Молодший бакалавр»

Семестр – 4

Кількість кредитів ECTS – 3

Кількість модулів – 1

Кількість змістових модулів – 1

Загальна кількість годин –90 год.

Види освітньої діяльності та види занять, обсяг годин:

лекції – 18 год./ 1 кредитів

практичні заняття – 16 год./ 1 кредитів

самостійна робота – 56 год./ 1 кредитів

Форма підсумкового контрольного заходу – залік у 4 семестрі.

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації

навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, система дистанційної освіти Moodle, технології JietSi, вбудовані в курс на платформі Moodle, ZOOM та інші.

Робоча програма щорічно оновлюється з урахуванням побажань та результатів опитування здобувачів вищої освіти, роботодавців та випускників ОПІ 208 «Агроінженерія».

Якісні зміни до робочої програми:

Робоча програма розроблена вперше.

Передбачені неформальні освітні заходи. Здобувачам пропонуються протягом вивчення дисципліни: індивідуальні завдання, участь у вебінарах та семінарах з питань безпеки життєдіяльності, участь у тематичному круглому столі. Здобувач має право самостійно обирати напрям і вид неформальних освітніх заходів. Оцінка їхніх результатів відбувається за наявності документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, скріншот, програма, запрошення тощо). Перезарахування дисципліни або окремих тем відбувається за бажання здобувача на підставі нормативної внутрішньої документації та Положень МНАУ.

Передбачені інформальні заходи освіти. Передбачається, що здобувач у ході життєвого досвіду має застосовувати здобуті знання та результати, наприклад, вивчаючи наступну тему чи готуючись до всіх видів робіт. І навпаки – здобувачі використовують життєві приклади для трансформації їх в освітній процес, зокрема щодо безпеки життєдіяльності.

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. В університеті вхід облаштовано пандусом. Є кнопка виклику чергового. Є відповідальні особи, які організують освітній процес (декан, заступники декана, куратор).

Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання через:

- систему Moodle (<https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2848> – лекційний матеріал, практичні завдання, напрями наукової та творчої роботи, завдання на самостійне опрацювання);

- платформу онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;

- електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів (<http://dspace.mnau.edu.ua/jsru/handle/123456789/2457>);

- спілкування через електронну пошту (hurbanva@mnau.edu.ua) та телефонний зв'язок;

- залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;

- індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни;

- можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).

Мовна підготовка. Дисципліна викладається українською мовою. Водночас, з кожної теми виділено ключові слова, які здобувачі вивчають

англійською мовою. Здобувачі мають можливість брати участь у вебінарах та наукових заходах англійською мовою.

Форми навчання. Денна (дистанційна, змішана – за наказом по університету, наприклад у зв'язку із дотриманням карантинних заходів). Освітній процес реалізується у таких формах: навчальні заняття (лекційні заняття, практичні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання. Основними, які використовуються від час викладання і вивчення дисципліни, є: лекції (інформаційні, лекції-візуалізації), практичні заняття (пояснення, інструктаж, обговорення питань навчального матеріалу, виконання практичних завдань, підготовка рефератів, презентацій), інтерактивні заняття (моделювання життєвих ситуацій, метод опори на життєвий досвід здобувачів), виконання завдань з тем віднесених на обов'язкове самостійне опрацювання), індивідуальна робота, консультації з викладачем, навчання з використання дистанційних та інтерактивних технологій (Moodle, Zoom та ін.) .

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unicheck.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів

Автором (співавтором) освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору є особа, яка зробила особистий інтелектуальний внесок до проведення дослідження, безпосередньо брала участь у його створенні та несе відповідальність за його зміст.

Під час оприлюднення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору мають бути зазначені всі його автори. Не допускається зазначати як автора освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору особу, яка не відповідає критеріям, визначеним абзацом першим цієї частини. Якщо у проведенні дослідження або створенні освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору брали участь інші особи, що не вказані як його автори, це має бути зазначено у творі із визначенням внеску кожної такої особи.

Освітній (освітньо-науковий, науковий) твір має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові (науково-технічні) результати.

Якщо під час проведення дослідження та/або створення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору були використані розробки, наукові (науково-технічні) результати, що належать іншим особам, це має бути зазначено в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі з посиланням на джерело їх оприлюднення.

Використання загальновідомих фактів чи ідей не потребує окремого зазначення.

Всі текстові запозичення, що використовуються в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі (окрім стандартних текстових кліше), мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення.

Текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від власного тексту автора (авторів).

У разі використання автором (авторами) власних, розробок, наукових (науково-технічних) результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі.

Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти

Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладачів, що визначені як керівники, та затверджені відповідно до нормативної документації закладу вищої освіти з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) якщо умови або характер завдання передбачають обмеження у можливих джерелах інформації – без використання недозволених джерел інформації.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час оцінювання

Оцінювання у сфері вищої освіти і науки відповідає вимогам об'єктивності, валідності та справедливості. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно ґрунтується на заздалегідь визначених критеріях. Оцінювання є валідним, якщо воно здійснюється відповідно до критеріїв, що визначаються законодавством України та суб'єктом внутрішнього забезпечення якості освіти. Оцінювання є справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає в формуванні знань, вміння діяти та формування творчих здібностей, пов'язаних, із забезпеченням засвоєння студентами циклу дисциплін практичної та професійної підготовки, та із загальною необхідністю й потребою спеціалістів у знанні о керуванні автомобілем, умов психофізичної праці водія,

типових операціях при експлуатації автомобіля в галузях народного господарства, вирішення інженерних задач в майбутній професійній діяльності.

Завдання - формування знань молодших бакалаврів відповідно до вимог освітньо-професійної програми, освітньо-кваліфікаційної характеристики та вимог сучасного виробництва до його професійних умінь та здатностей з технічних дисциплін.

Об'єктом дослідження дисципліни поняття про роль та місце автомобілів, автотракторного типу, формування рішень та функціональних ознак їх механізмів, систем та агрегатів.

Предметом дисципліни є структура взаємозв'язків між живими організмами, машинами та навколишнім середовищем.

До системи компетентностей належать:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов агропромислового виробництва.

ЗК7.Здатність учитися, бути наполегливим в досягненні мети.

Фахові компетентності спеціальності.

ФК 5. Здатність застосовувати технічні, автоматизовані цифрові технології для вирішення технічних завдань у (агропромисловому)виробництві.

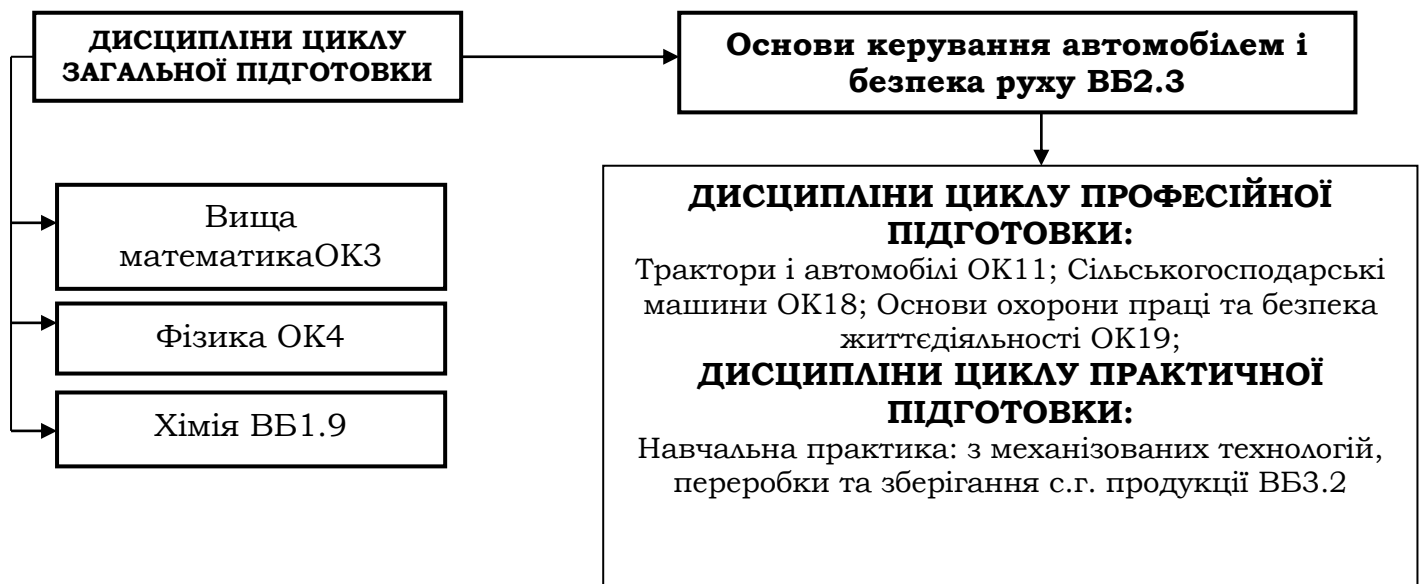
ФК 6. Здатність організовувати використання техніки відповідно до вимог екології, безпеки життєдіяльності та охорони праці, принципів оптимального природокористування й охорони довкілля.

Програмні результати навчання.

ПРН4. Розуміти і реалізувати свої права та обов'язки, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 11. Розуміти заходи з охорони праці і безпеки життєдіяльності відповідно до правових вимог законодавства.

4. Місце дисципліни у структурі навчальних дисциплін

5. Передумови для вивчення дисципліни

Здобувачі вищої освіти вже мають володіти базовими знаннями та компетентностями з окремих дисциплін циклу загальної підготовки, які заплановані до вивчення освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів вищої освіти «Агроінженерія» початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти за спеціальністю 208 «Агроінженерія».

До переліку дисциплін, які мають бути вивчені раніше, належать: циклу загальної підготовки (Вища математика; Фізика; Хімія; Трактори і автомобілі; Сільськогосподарські машини; Основи охорони праці та безпека життєдіяльності).

6. Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Найменування модулів і тем	Форма навчальних занять	Кількість навчальних годин	Методи контролю
Змістовий модуль № 1. Основи керування автомобілем і безпека дорожнього руху			
Тема № 1. Основні поняття керування автомобілем, основи стратегії і тактики керування.	лекція, практичні, самостійна робота	10	тестування, індивідуальне завдання
Тема № 2. Тягові і гальмівні властивості, керуваність і безпека автомобіля.	лекція, практичні, самостійна робота	9	тестування, індивідуальне завдання
Тема № 3. Значення складових системи "водій – автомобіль – дорога – середовище".	лекція, практичні, самостійна робота	9	тестування, індивідуальне завдання
Тема № 4. Типові помилки водія.	лекція, практичні, самостійна робота	10	тестування, індивідуальне завдання
Тема № 5. Керуваність та безпека автомобіля.	лекція, практичні, самостійна робота	10	тестування, індивідуальне завдання
Тема № 6. Експлуатаційні властивості автомобіля.	лекція, практичні, самостійна робота	10	тестування, індивідуальне завдання
Тема № 7. Дорожні умови та особливості керування автомобілем у складних дорожніх умовах.	лекція, практичні, самостійна робота	10	тестування, індивідуальне завдання
Тема № 8. Маневреність.	лекція, практичні, самостійна робота	11	тестування, індивідуальне завдання

Тема № 9. Основні положення автотранспортного права щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.	лекція, практичні, самостійна робота	11	тестування, індивідуальне завдання
--	--------------------------------------	----	------------------------------------

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Назва змістового модуля	Кількість годин і кредитів		
	години	кредити	%
Змістовий модуль 1. Основи керування автомобілем і безпека дорожнього руху	90	3,0	100,0
Всього	90	3,0	100,0

6.2. Загальний розподіл годин і кредитів

№ п/п	Найменування розподілу	Кількість годин і кредитів		
		Лекції	Практич.	Всього
1.	Основні поняття керування автомобілем, основи стратегії і тактики керування.	2/0,11	2/0,11	4/0,22
2.	Тягові і гальмівні властивості, керованість і безпека автомобіля.	2/0,11	1/0,11	3/0,22
3.	Значення складових системи "водій – автомобіль – дорога – середовище".	2/0,11	1/0,11	3/0,22
4.	Типові помилки водія.	2/0,11	2/0,11	4/0,22
5.	Керованість та безпека автомобіля.	2/0,11	2/0,11	4/0,22
6.	Експлуатаційні властивості автомобіля.	2/0,11	2/0,11	4/0,22
7.	Дорожні умови та особливості керування автомобілем у складних дорожніх умовах.	2/0,11	2/0,11	4/0,22
8.	Маневреність.	2/0,11	2/0,11	4/0,22
9.	Основні положення автотранспортного права щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.	2/0,12	2/0,12	4/0,24
Разом		18/1	16/1	34/2

6.3. Склад, обсяг і терміни змістових модулів

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	усього	у тому числі		
лекції		практич.	сам. роб.	
1	2	3	4	5
Змістовий модуль № 1. Основи керування автомобілем і безпека дорожнього руху				
Тема № 1. Основні поняття керування автомобілем, основи стратегії і тактики керування.	10	2	2	6
Тема № 2. Тягові і гальмівні властивості, керованість і безпека автомобіля.	9	2	1	6
Тема № 3. Значення складових системи "водій –	9	2	1	6

автомобіль – дорога – середовище".				
Тема № 4. Типові помилки водія.	10	2	2	6
Тема № 5. Керованість та безпека автомобіля.	10	2	2	6
Тема № 6. Експлуатаційні властивості автомобіля.	10	2	2	6
Тема № 7. Дорожні умови та особливості керування автомобілем у складних дорожніх умовах.	10	2	2	6
Тема № 8. Маневреність.	11	2	2	7
Тема № 9. Основні положення автотранспортного права щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.	11	2	2	7
<i>Разом за змістовим модулем № 1.</i>	<i>90</i>	<i>18</i>	<i>16</i>	<i>56</i>
Разом	90	18	16	56

6.4. Вид, перелік та короткий зміст лекцій

Лекція	Вид заняття	Тема	Короткий зміст	Години	Використання мультимедійного обладнання
Змістовий модуль 1. Будова тракторів та автомобілів					
1	Вступна	Тема 1. Основні поняття керування автомобілем, основи стратегії і тактики керування..	Техніка керування автомобілем. Надійність водія. Етика поведінки учасників дорожнього руху. Keywords: driving technique, driver reliability, ethics of behavior	2	+
2	Інформаційна	Тема № 2. Тягові і гальмівні властивості, керованість і безпека автомобіля..	Гальмування бічним ковзанням – прийоми водія в екстремальних умовах. Гальмування із заносом усіх коліс. Екстренне комбіноване гальмування. Аварійне гальмування обертанням. Аварійне контактне гальмування. Запобігання наїзду на людину. Keywords: lateral sliding, skid braking, combined braking, emergency braking	2	+

3	Інформаційна	Тема 3. Значення складових системи "водій – автомобіль – дорога – середовище".	<p>Прийоми керування під час руху по зигзагоподібному проїзду, схилі, косогорі та на уступі. Подолання броду. Водіння в гірській місцевості.</p> <p>Keywords: zigzag travel, slope, driving in the mountains</p>	2	+
4	Інформаційна	Тема 4. Типові помилки водія.	<p>Наїзди на пішоходів. Зіткнення транспортних засобів. Перекидання транспортних засобів. Дорожньо-транспортні пригоди при роз'їзді в темний час доби. Грубі порушення ПДР із важкими наслідками. Професійна придатність водія. Порядок проведення позачергового медичного огляду водіїв транспортних засобів.</p> <p>Keywords: collisions with pedestrians, collisions of vehicles, overturning of vehicles, traffic accidents</p>	2	+
5	Інформаційна	Тема 5. Керованість та безпека автомобіля..	<p>Стійкість машини (у динаміці). Причини заносу та перекидання. Безпечний обгін. Правила безпечного обгону. Безпечна відстань при обгоні з виїздом на смугу з зустрічним рухом. Правила водіння на підвищених швидкостях. Характеристики динаміки машини, що визначають активну безпеку. Безвідмовність. Компоновка автомобіля. Гальмівні властивості автомобіля.</p> <p>Keywords: stability of the car, causes of skidding, safe overtaking, safe distance, braking properties of the car.</p>	2	
6	Інформаційна	Тема № 6. Експлуатаційні властивості автомобіля..	<p>Сила тяжіння і центр тяжіння. Поняття про коефіцієнт зчеплення.</p> <p>Keywords: gravity, center of gravity, coefficient of adhesion.</p>	2	+
7	Інформаційна	Тема 7. Дорожні умови та особливості керування автомобілем у складних дорожніх умовах..	<p>Класифікація автомобільних доріг. Основні визначення.</p> <p>Keywords: road conditions, driving features.</p>	2	+

8	Інформаційна	Тема 8 Маневреність..	Занос задніх коліс. Глибокий занос. Ритмічний занос. Обертання навколо задньої вісі на 180° ("поліцейський розворот" заднім ходом) Обертання автомобіля на 360°. Силове керування при пошкодженні передньої підвіски. Keywords: skidding, axle, car rotation, power steering.	2	+
9	Інформаційна	Тема № 9. Основні положення автотранспортного права щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.	Основні нормативні акти, що діють на автомобільному транспорті. Закон України "Про дорожній рух". Права та обов'язки учасників дорожнього руху. Вимоги до транспортних засобів. Класифікація пригод з автомобільною технікою. Штрафи або інші стягнення, передбачені за порушення Правил дорожнього руху. Keywords: regulations, legislation of Ukraine, requirements for vehicles.	2	+

Лекції є традиційними, з елементами диспуту та використанням мультимедійного обладнання для презентації.

Перелік та план практичних занять

Практичні заняття з дисципліни проводять з використанням методичних рекомендацій та відповідної (визначеної до кожного заняття та окресленої на попередньому занятті викладачем) нормативної бази.

Години	Тема практичного заняття	План практичного заняття
Змістовий модуль № 1. Будова тракторів та автомобілів		
2	Основні поняття керування автомобілем, основи стратегії і тактики керування.	Виконання практичних робіт
1	Тягові і гальмівні властивості, керованість і безпека автомобіля.	Виконання практичних робіт
1	Значення складових системи "водій – автомобіль – дорога – середовище".	Виконання практичних робіт
2	Типові помилки водія.	Виконання практичних робіт
2	Керованість та безпека автомобіля.	Виконання практичних робіт
2	Експлуатаційні властивості автомобіля.	Виконання практичних робіт
2	Дорожні умови та особливості керування	Виконання практичних робіт

	автомобілем у складних дорожніх умовах.	
2	Маневреність.	Виконання практичних робіт
2	Основні положення автотранспортного права щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.	Виконання практичних робіт
16	Всього годин	

7. Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання

Теми, які виносяться для обов'язкового самостійного опрацювання, здобувачі вищої освіти вивчають у вільний від занять час. Самостійна робота в обсязі 5 години складається з вивчення матеріалу за допомогою конспектів лекцій, підручників, допоміжної літератури, законодавчо-нормативної бази, а також підготовки до практичних занять і виконання окреслених у методичних рекомендаціях завдань.

Завдання, які винесено на самостійне опрацювання, мають бути захищені та оцінені.

Змістовий модуль	№ з/п	Тема	Кількість годин	Форма контролю	Кількість балів	
					min	max
1	1	Тема № 1. Основні поняття керування автомобілем, основи стратегії і тактики керування.	6	опитування тестування перевірка індивідуального завдання робота у Moodle	6	8
	2	Тема № 2. Тягові і гальмівні властивості, керуваність і безпека автомобіля.	6	-//-		
	3	Тема № 3. Значення складових системи "водій – автомобіль – дорога – середовище".	6	-//-		
	4	Тема № 4. Типові помилки водія.	6	-//-		
	5	Тема № 5. Керуваність та безпека автомобіля.	6	-//-		
	6	Тема № 6. Експлуатаційні властивості автомобіля.	6	-//-		
	7	Тема № 7. Дорожні умови та особливості керування автомобілем у складних дорожніх умовах.	6	-//-		
	8	Тема № 8. Маневреність.	7	-//-		

	9	Тема № 9. Основні положення автотранспортного права щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.	7	-//-		
--	---	--	---	------	--	--

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти складається з двох видів: для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені лекційні і практичні заняття, та для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів у результаті кращого засвоєння дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань та участі у заходах неформальної освіти.

Для здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені практичні заняття	Оцінка в балах	Для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів	Оцінка в балах
Проаналізувати будову тракторів та автомобілів	1	Створення презентаційних матеріалів, зокрема англійською мовою	3
Захистити вирішене практичне завдання	1	Формування інформації щодо тем дисципліни з різних джерел	5
Вирішити тестові завдання з теми лекції у MOODLE	1	Вирішення додаткового індивідуального завдання підвищеної складності	7
Виконання розрахункової роботи	1	Формування презентаційного матеріалу	5
Переклад 5 слів з теми англійською мовою	1	Переклад 5-10 словосполучень англійською мовою	8
Виконання розрахункової роботи з теми заняття	1	Аналіз змін законодавства	3
Заходи неформальної освіти (тренінги, семінари, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах	Заходи неформальної освіти (тренінги, семінари, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах

Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти

Питання на залік:

1. Закон України «Про дорожній рух». Правила дорожнього руху як правова основа дорожнього руху.
2. Органи керування автомобілем та користування ними.
3. Послідовність дій органами керування автомобіля.
4. Прийоми керування рульовим колесом під час зміни напрямку руху.
5. Прийоми керування гальмовою системою.

6. Керування автомобілем у транспортному потоці.
7. Керування транспортними засобами у місцях зупинок маршрутних транспортних засобів.
8. Керування транспортними засобами під час руху через штучні споруди.
9. Керування автомобілем на перехрестях.
10. Керування автомобілем під час проїзду пішохідних переходів.
11. Керування автомобілем за складних дорожніх умов.
12. Керування автомобілем за особливих умов (буксирування механічних транспортних засобів).
13. Керування автомобілем за особливих умов (бездоріжжя і гірські дороги).
14. Керування автомобілем за особливих умов (рух в автомобільній колоні).
15. Керування автомобілем у темну пору доби і в умовах недостатньої видимості.
16. Керування автомобілем під час руху на міських і замських дорогах у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості.
17. Особливості керування автомобіля з причепом.
18. Робоче місце водія та вимоги до нього.
19. Експлуатаційні властивості транспортного засобу.
20. Поняття про конструктивну безпеку автомобіля.
21. Характеристика сил, що діють на транспортний засіб.
22. Вплив зчеплення коліс з покриттям дороги на безпеку водіння.
23. Вплив конструкції та технічного стану шин на керуваність автомобіля.
24. Вплив стійкості транспортного засобу на безпеку водіння.
25. Гальмівні властивості транспортного засобу.
26. Особливості керування автомобілем з передніми ведучими колесами.
27. Екологічна безпека транспортного засобу.
28. Поняття про пасивну безпеку автомобіля.
29. Фактори і обставини вибору водієм безпечної швидкості руху.
30. Фактори і обставини вибору водієм безпечної дистанції та інтервалу.
31. Дорожні умови та їх вплив на керуваність автомобіля.
32. Вплив дорожніх умов на безпечне водіння автомобіля.
33. Дорожньо-транспортні пригоди та їх характеристика.
34. Класифікація автомобільних доріг та їх основні елементи.
35. Умови, які сприяють виникненню дорожньо-транспортних пригод.

36. Умови попередження дорожньо-транспортних пригод.

8. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ

За всі види робіт впродовж семестру (виконання практичних вправ, тестування, опитування, обов'язкова самостійна та індивідуальна робота, результати неформальної освіти тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 60 до 100 балів.

Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: своєчасність та правильність виконання ситуаційних завдань з дисципліни; повнота і правильність відповіді під час усного опитування, виконання контрольної та самостійної роботи. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність ситуаційних завдань для самостійної роботи з дисципліни та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напряму та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, словник основних термінів, індивідуальні завдання, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2848>. Графіки консультацій, проведення індивідуальних занять розміщено на сторінці кафедри https://www.mnau.edu.ua/files/faculty/ingenerno-energ/kaf_tsgm_ets/grafik_kons_ta_viprac_I_sem_2021-2022.pdf. Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, день складання іспиту.

Здобувач вищої освіти має право скласти підсумковий зал ік в усній формі під час екзаменаційної сесії до якої він допускається, якщо за виконання всіх поточних і контрольних заходів, передбачених протягом семестру, набирає 60 і більше балів.

Здобувач вищої освіти має право скласти підсумковий семестровий екзамен у письмовій формі під час екзаменаційної сесії, до якої він допускається, якщо за виконання всіх поточних і контрольних заходів, передбачених протягом семестру, набирає 60 і більше балів. У цьому випадку оцінка з дисципліни складається з суми балів, які здобувач отримав протягом семестру, і суми балів за іспит (24-40 балів).

За будь-якої форми освіти перелік, зміст та оцінка роботи і знань здобувача є ідентичною.

№ змістового модулю	Кількість годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1	27	27	Практичні роботи	4	5	9	20	36
			Захист робіт, які винесені на самостійне опрацювання	4	5	9	20	36
			Опитування та спостереження за роботою на парі	4	5	7	20	28
			Разом по змістовому модулю	6			60	100
Всього							60	100
Залік у усній формі							10	15
Індивідуальна робота, у т.ч.:								
- <i>Написання тез доповідей, участь у конференції</i>							5	10
- <i>Участь у заходах неформальної освіти за наявності документального підтвердження</i>							3	5
- <i>Індивідуальне завдання</i>							1	8
Всього по навчальній дисципліні							60	100

Якщо на заліку здобувач вищої освіти отримав менше 60 балів, то він одержує загальну незадовільну оцінку.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання – залік

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання 2 (незадовільно)

0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно)
------	---	---

Розподіл балів, які отримують
9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ,
ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Кабінет правил дорожнього руху

Навчальний корпус № 2, вул. Крилова, 17а

Спеціальне технічне обладнання:

Використовується для підготовки з робітничих професій: водій та тракторист-машиніст.

- Телевізор LCD LE 32A450C2XUA;

- Стенд світлофор;

- Стенд по правилам.

Мультимедійне обладнання:

Екран проєкційний переносний

Мультимедійне забезпечення проєктором

Ноутбук NB ASUS 3500L-1шт.

Прикладне програмне забезпечення:

Корпоративне ліцензування «Volume Licensing», Parent program: OPEN

93947897ZZE1608, Software Assurance (SA) №63986644, 63986649, 63986652:

MS Excel; MS Word; Google Chrome; Mozilla Firefox

Модульно-тестова програма.

Доступ до мережі Internet.

Онлайн-сервіс відеозв'язку (на власних серверах) на базі Jitsi Meet.

Інформаційне забезпечення:

Навчальні фільми.

Презентації у режимі PowerPoint.

Устаткування:

Дошка – 1 шт.

Стіл викладача – 1 шт.

Стул викладача – 1 шт.

Стіл учнівський – 14 шт.

Лавка учнівська – 14 шт.

10. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА
ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

10.1. Базова література

1. Дерех З.Д., Душник В.Ф. Правила дорожнього руху з коментарями та ілюстраціями. 5-те видання. Київ, 2008.
2. Дорожній рух та штрафи. Нормативні документи з урахуванням останніх змін в редакції станом на 08.04.09. Суми, 2009.
3. Назаркін О.А., Сазонов О.Г. Підготовка до прийняття самостійних рішень в оперативних нестандартних ситуаціях при водінні автомобіля. Методична розробка з дисципліни «Автомобільна підготовка». Харків. НУВС, 2005. 25 с.
4. Собкарь А.О., Холмянський Я.Д., Тараненко С.М. Основи безпеки дорожнього руху: Навчальний посібник під. ред. Безчасного В.М. Київ: Знамя, 2007. 312 с.
5. Тимовський О.А., Нестеренко В.Б. Основи автотранспортного права: Навчальний посібник, 2008.
6. Тимовський О.А., Дерех З.Д., Заворицький Ю.Є. Основи безпечного керування дорожніми транспортними засобами. Київ: Вища школа, 2004.
7. Шаша І.К. Наукові основи забезпечення безпеки на автомобільному транспорті України: Автореф. дис. д.т.н: 05.22.02 Харківський автомобільно-дорожній інститут. Харків, 2007. 37 с.

10.2. Допоміжна література

1. Дяченко В.Г. Розрахунок автомобільних двигунів: Навчальний посібник / В.Г. Дяченко, В.С. Саловський, В.М. Кропивний та інші; За ред. к.т.н. В.Г. Дяченка, к.т.н. В.С. Саловського. – Кіровоград: КДТУ, 2003. – 266 с.: іл.
2. Дьяченко В.Г. Теория двигателей внутреннего сгорания / В.Г. Дьяченко – Харьков.: ХНАДУ, 2009. – 500 с.
3. Havrysh, V., Hruban, V., Sadovoy, O., Fedorchuk, V., Yablunovskaya, K. Energy Saving Technologies for Automatical Move Irrigation Equipment. Proceedings of the 25th IEEE International Conference on Problems of Automated Electric Drive. Theory and Practice, PAEP 2020, 2020, 9240881. DOI: [10.1109/PAEP49887.2020.9240881](https://doi.org/10.1109/PAEP49887.2020.9240881)
4. Biluk, I., Shareyko, D., Fomenko, A., Savchenko, O., Hruban, V. Havrylov S. Adaptive Control in Complete Electric Drives Proceedings of the 25th IEEE International Conference on Problems of Automated Electric Drive. Theory and Practice, PAEP 2020, 2020, 9240856 DOI: [10.1109/PAEP49887.2020.9240856](https://doi.org/10.1109/PAEP49887.2020.9240856)
5. Analytical study of auto-balancing within the framework of the flat model of a rotor and an auto-balancer with a single cargo. Gennadiy Filimonikhin, Lubov Olijnichenko, Guntis Strautmanis, Antonina Haleeva, Vasyl Hruban, Olexandr Lusenko, Mareks Mezitis, Ivan Valiavskiy. // doi: [10.15587/1729-4061.2021.227583](https://doi.org/10.15587/1729-4061.2021.227583)// Схіно-Європейський журнал передових технологій. Scopus.

6. Hruban V., Havrysh V., Kalinichenko A. The determining of the force for corn-cobs separation. Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2021. – Вип. 1

7. Грубань В. А., Гавриш В. И., Садовый А. С., Бацуровская И. В. Энергосберегающие технологии ирригационных систем кругового движения. Международная научно-практическая конференция. «Интеграция науки, производства и аграрного образования в условиях развития экспортно-ориентированного сельского хозяйства». 17 - 18 июня 2021 года. Костанай 2021

8. Havrysh, V. Husk Energy Supply Systems for Sunflower Oil Mills. International Conference “International Conference on the Cooperation and Integration of Industry, Education, Research, and Application”, June 16, 2021, Harbin, China. 30

10.3. Допоміжна література

1. Усе про ДТІ www.dtp.in.ua
2. Держкомстат [www. stat. gov.ua](http://www.stat.gov.ua)